

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 335  
van **CAROLINE GENNEZ**  
datum: 12 maart 2015

---

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

---

*Brede school - Buitenschools gebruik infrastructuur*

Sinds enkele jaren heeft het begrip brede school zijn intrede gedaan in de onderwijswereld. Daar waar de school vroeger letterlijk en figuurlijk een bastion van kennis was, wil het bredeschoolconcept de school inbedden in de lokale context. Het rapport dat Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) enkele weken geleden presenteerde in de commissie Onderwijs geeft zicht op dit brede gebruik van schoolgebouwen.

Zo blijkt uit de schoolgebouwenmonitor van 2013 dat op 62,5% van de vestigingsplaatsen de onderwijsinfrastructuur buitenschools wordt gebruikt. Een goede evolutie ten opzichte van de vorige meting van 2008: er is een stijging waarneembaar van 3 procentpunten ten opzichte van 2008. De schoolgebouwen worden dan vooral buitenschools gebruikt door de instelling zelf en door het verenigingsleven. De meest voorkomende activiteiten zijn daarbij sport en spel, kinderopvang, en onderwijs en opleiding. De cijfers geven aan dat het voornamelijk de scholen zelf zijn die buitenschools gebruik maken van hun infrastructuur en niet zozeer andere organisaties. Hier is er dus zeker nog werk aan de winkel.

Ten opzichte van 2008 zien we dat de onderwijsinstelling zelf meer gebruikmaakt van de schoolinfrastructuur buiten de schooluren en dus minder door welzijns- en sociaal-culturele instellingen. Toch mogen we stellen dat er met betrekking tot de niet-onderwijsfuncties meer en meer inhoudelijk wordt samengewerkt.

Uit dezelfde monitor van AGION blijkt eveneens dat organisaties en de onderwijsinstelling zelf eerder op regelmatige basis gebruik maken van de schoolinfrastructuur.

Algemeen mogen we stellen dat de cijfers dus een positieve trend aangeven. Maar cijfers zeggen uiteraard niet alles. Nog belangrijker voor het beleid is om te achterhalen welke voorwaarden er nu precies voor zorgen dat scholen hun infrastructuur meer naschools gaan openstellen.

1. Kan de minister een opsplitsing maken tussen de netten? Wat is de verhouding in gebruik tussen de schoolinfrastructuur binnen het vrij onderwijs, het stedelijk en provinciaal onderwijs en het gemeenschapsonderwijs?
2. Kan de minister een overzicht per gemeente geven van het buitenschools gebruik van de schoolinfrastructuur om zo regionale verschillen te kunnen zien?

3. In de monitor gaat het vaak over infrastructurele voorwaarden die een invloed hebben op het buitenschools gebruik van schoolgebouwen.

Kan de minister deze voorwaarden concreter maken? Wat blijkt voor scholen de kritische succesfactor te zijn om hun infrastructuur open te kunnen stellen en dat ook te blijven doen? Wat zijn de mogelijke obstakels?

4. Bestaan er good practices inzake buitenschools gebruik van de onderwijsinfrastructuur? Kan de minister een aantal van deze good practices oplijsten en toelichten? Is de ambitie om deze kennis centraal te bundelen zodat scholen met de nodige steun en kennis aan de slag kunnen gaan?

**ANTWOORD**

op vraag nr. 335 van 12 maart 2015

van **CAROLINE GENNEZ**

---

- 1-2. Op basis van de bundeling en analyse van de datasets m.b.t. de Schoolgebouwenmonitor 2013 kan AGION u de volgende informatie meegeven. Hieruit blijkt dat vestigingen van het OGO proportioneel gezien het meest buitenschools gebruik kennen (68,6%), gevolgd door het GO! (63,9%) en vervolgens het VGO (59,7%).

Wanneer gekeken wordt naar de gebruiksfrequentie van openstelling blijkt dat regelmatige openstelling het meest voortkomt binnen het OGO (72,3%), gevolgd door het GO! (68,8%) en vervolgens het VGO (65,0%).

Kijken we naar het gemiddeld aantal uren per week van openstelling, dan blijkt dat binnen het GO! schoolgebouwen gemiddeld gezien 22,49 uren per week worden opengesteld. In het OGO gaat het om 17,62 uren per week en in het VGO om 16,41 uren per week.

Omdat het aandeel vestigingen dat aan de schoolgebouwenmonitor 2013 heeft deelgenomen per fusiegemeente erg verschillend kan zijn, is het niet mogelijk vergelijkende uitspraken te doen over het effectief buitenschools gebruik in de verschillende fusiegemeenten en hieruit vervolgens regionale verschillen af te leiden.

3. In 2012 publiceerde AGION het rapport 'In ruimte naar de brede school'. Het rapport behandelt een onderzoek naar de ruimtelijke vertaling van het pedagogisch en maatschappelijk concept 'Brede School' en biedt een inzicht in wat het concept betekent voor de ruimtelijke omgeving, en voor de (school)gebouwen waarin brede scholen zich bevinden. Welke rol speelt de infrastructuur als een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van een Brede School. In dit rapport zijn hindernissen en mogelijke obstakels uitgebreid opgenomen. Dit overzicht is evenzeer van toepassing op het begrip buitenschools gebruik van een school.

Algemeen kan men stellen dat de ruimte beperkend kan zijn, maar langs de andere kant kunnen ruimte of gebouwen ook een hefboom zijn voor de brede school. Zo kan plaatsgebrek, geen afgebakende zonering tussen het publiek en privaat gedeelte of een slechte inplanting ervoor zorgen dat bepaalde doelstellingen inzake brede school niet verwezenlijkt kunnen worden, bepaalde activiteiten niet ingericht kunnen worden, bepaalde ontmoetingen niet georganiseerd kunnen worden of dat een open relatie met de buurt niet mogelijk is. Anderzijds kan een grote en een goed ontsloten speelplaats ingezet worden als een inspirerende speelplaats waar het pedagogisch project buiten de gebouwgrenzen treedt, maar dat ook dubbel gebruikt kan worden door jeugdverenigingen of de buurt.

De ruimtelijke vertaling en de bijhorende obstakels van de brede school zijn zeer divers en afhankelijk van de lokale context en noden. Multifunctioneel (mede)gebruik van een school vraagt immers om een ander ruimtegebruik en gebruik door meerdere partners, wat zijn weerslag heeft op de inrichting en het interieur van de ruimtes, de technische aanpassingen, de totstandkoming en het beheer. Het overdenken van en inzetten op de beheersaspecten van een openstelling van een gebouw blijkt essentieel te zijn om multifunctioneel (mede)gebruik van infrastructuur mogelijk te maken.

Obstakels gaan van een afzonderlijke inkom, geen goed sleutelplan, voldoende en intelligente opbergsystemen, technische zoneringen van verlichting en verwarming,

tot voldoende gespecificeerde ruimte, specifieke regelgeving van de verschillende sectoren en taakbelasting naar beheer.

Praktijkvoorbeelden tonen aan dat openstelling in Vlaanderen een lange traditie kent en dat veel scholen dit al in één of andere vorm toepassen. Contracten, huishoudelijke reglementen bestaan in vele vormen en zijn vaak aangepast aan de lokale noden. Voornoemd rapport concludeert dat de aangekaarte obstakels het breed gebruik niet onmogelijk maken, maar vaak de nodige flexibiliteit en creativiteit vragen en soms gewoon een hindernis teveel zijn.

In de schoolgebouwenmonitor 2013 werd ook het effect onderzocht van (1) de mogelijkheid om gebouwen vlot en veilig open te stellen voor derden op (2) het buitenschools gebruik van de gebouwen.

De schoolgebouwenmonitor van 2013 toont aan dat waar deze mogelijkheid niet of nauwelijks aanwezig is, het percentage buitenschools gebruik tot 20 tot 40% lager ligt dan op vestigingsplaatsen die wel vlot en veilig opengesteld kunnen worden. Deze duidelijke samenhang wijst erop dat het buitenschools gebruik van schoolgebouwen vaak aan infrastructurele voorwaarden gebonden is.

4. In voornoemd rapport *'In Ruimte naar de Brede School'* werden verschillende inspirerende praktijkvoorbeelden opgenomen. Het volledige rapport is publiek beschikbaar op de website van AGION onder de rubriek 'publicaties' ([www.agion.be](http://www.agion.be)).

AGION heeft een Kennispunt Scholenbouw, zowel fysiek en digitaal raadpleegbaar, waar de kennis en informatie onder meer over dit thema (brede school, multifunctioneel medegebruik, ...) gebundeld wordt. In de zoektocht naar goede voorbeelden, relevant naslagwerk, en vragen kunnen bouwheren over alle onderwijsnetten heen, architecten en gebruikers, met mogelijke vragen rond schoolinfrastructuur hier terecht.